

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหาวิจัย

การสื่อสาร เป็นปัจจัยที่สำคัญอีกปัจจัยหนึ่งในชีวิตมนุษย์นอกเหนือจากปัจจัยสี่ ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีความจำเป็นในการอยู่รอดของมนุษย์ อันได้แก่ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค แม้ว่าการสื่อสารจะไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับชีวิตมนุษย์เหมือนปัจจัยสี่ข้างต้น แต่การที่ได้มาซึ่งปัจจัยสี่นั้น ย่อมต้องอาศัยการสื่อสารเป็นเครื่องมือ มนุษย์ใช้การสื่อสารเป็นเครื่องมือเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจกรรมชีวิตของตน และใช้การสื่อสารเพื่อการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ยิ่งสังคมมีความสลับซับซ้อน และประกอบด้วยจำนวนคนมากเท่าใด การสื่อสารก็ยิ่งมีความสำคัญมากขึ้นเท่านั้น นอกจากนั้น การสื่อสารยังช่วยให้มนุษย์สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสังคม ทั้งการเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรม การเปลี่ยนแปลงด้านความคิดและความเชื่อ การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ และอุตสาหกรรม ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงด้านอื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่อสังคม ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมต่าง ๆ นี้ ย่อมต้องอาศัยการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาทั้งสิ้น กล่าวได้ว่า การที่มนุษย์สามารถรวมตัวกันเป็นกลุ่มสังคม นับตั้งแต่การรวมตัวกันเป็นครอบครัว ชุมชน จนกระทั่งรวมกันเป็นสังคมขนาดใหญ่ระดับประเทศนั้น ต้องอาศัยการสื่อสารในการช่วยวางรากฐานในการสร้างกลุ่มสังคม การสื่อสารจึงเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต และสังคมอย่างไม่สามารถแยกออกจากกันได้

ในสังคมไทยก็เช่นเดียวกัน จะต้องมีการสื่อสารเป็นปัจจัยในการสร้างสรรค์ และพัฒนาให้สังคมเจริญก้าวหน้าอยู่เสมอ นับตั้งแต่สังคมไทยในสมัยดั้งเดิมจนถึงสังคมไทยในสมัยปัจจุบัน การรวมตัวกันเป็นกลุ่มสังคมของไทย ไม่ว่าจะเป็นสังคมขนาดเล็ก เช่น ครอบครัวหรือชุมชน และสังคมขนาดใหญ่ เช่น จังหวัดหรือประเทศ กลุ่มสังคมเหล่านี้ก็เกิดจากการที่คนในสังคมสามารถทำการสื่อสารเพื่อเกิดความเข้าใจกัน และใช้การสื่อสารในการทำข้อตกลงกันเพื่อสร้างระเบียบ วินัย จารีต ประเพณี ให้แก่คนในสังคม เพื่อที่คนในสังคมจะได้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข นอกจากนั้นการที่สังคมไทยยังดำรงอยู่ได้อย่างเป็นปึกแผ่นนั้น เนื่องจากสมาชิกของสังคมใช้การสื่อสารเป็นเครื่องมือในการรักษาสถาบัน และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของสังคมให้เป็นที่ยอมรับ และปฏิบัติกันต่อไป เห็นได้จากทุกครั้งที่สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงหรือเกิดข้อขัดแย้งขึ้น คนในสังคมก็ต้องอาศัยการสื่อสารเป็นเครื่องมือทำความเข้าใจระหว่างกัน สร้างกฎเกณฑ์ใหม่ เปลี่ยนแปลงทัศนคติ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของสมาชิกในสังคมให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป กล่าวได้ว่า การ

สื่อสารเปรียบเสมือนสายใยของสังคมที่ประสานหน่วยย่อยต่าง ๆ ในสังคมให้รวมเข้าไว้ด้วยกัน

หากเราจะพิจารณาถึงความเกี่ยวพันระหว่างการสื่อสารกับสังคม จะเห็นได้ว่า แม้สังคมจะมีพัฒนาการไปอย่างไรในช่วงเวลาหลาย ๆ ศตวรรษที่ผ่านมาการสื่อสารก็มิได้ลดความสำคัญลงเลย สิ่งที่เปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปคือ เครื่องมือ และ โครงสร้างของการสื่อสาร (การสื่อสารแห่งประเทศไทย, 2533, หน้า 23) ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงเพื่อขยายบทบาทของการสื่อสารให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในแต่ละสมัย

เมื่อศึกษาพัฒนาการการสื่อสารในสังคมไทย จากอดีตจนถึงสมัยปัจจุบันนี้ พบว่าชนชาติไทยไม่ว่าจะกระจายอยู่ที่ใด ทั้งไทยใหญ่ ไทยน้อย ไทยอาหม หรือไทยดำ ล้วนมีภาษาไทยเป็นรหัสหลักในการสื่อสาร ภาษาไทยจึงเป็นรหัสแทนความหมายในการสื่อสารของชนชาติไทย เป็นสิ่งเชื่อมโยงที่มีคุณค่ามหาศาลในการปกครอง การค้า การดำรงชีวิต และศิลปวัฒนธรรม การสื่อสารและภาษาไทยจึงเป็นสิ่งที่แนบแน่นอยู่กับชีวิตและสังคมไทย

ปี พ.ศ. 1826 พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ได้ประดิษฐ์อักษรไทย โดยการพัฒนาอักษรโบราณที่ดัดแปลงมาจากอักษรขอม เพื่อใช้ขยายฐานการสื่อสารของคนในสังคมไทยจากการสื่อสารแบบมุขปาฐะสู่การสื่อสารผ่านเอกสารลายลักษณ์ การสื่อสารโดยใช้ภาษาเขียนหรือเอกสารลายลักษณ์ เป็นพื้นฐานของการสืบทอดอารยธรรมจากรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่ง เนื่องจาก การสื่อสารผ่านภาษาเขียนนี้ ช่วยในการบริหารสังคม ช่วยในการบันทึกถ่ายทอดศิลปวิทยาการอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพว่าการสื่อสารหรือถ่ายทอดด้วยถ้อยคำแบบมุขปาฐะ

บทบาทของการสื่อสารเริ่มเด่นชัดมากขึ้นในสมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี กล่าวคือ การบริหารประเทศของพ่อขุนรามคำแหงใช้การปกครองระบบครอบครัว ซึ่งใช้หลักความใกล้ชิดและเมตตาปรานีตามคติพุทธธรรม นับว่าเป็นการใช้ระบบการสื่อสารภายในครอบครัว ซึ่งเป็นหน่วยงานของสังคมมาใช้ในการบริหารประเทศ เพื่อสร้างเอกภาพและความสามัคคีทางสังคมให้แก่คนได้ปกครอง วิธีการสื่อสารกับราษฎรที่มีหลักฐานคือ การที่พ่อขุนรามคำแหงโปรดให้แขวนกระดิ่งไว้ที่ประตูพระราชวัง ใครมีเรื่องทุกข์ร้อนก็สั่นกระดิ่งให้ได้ยินถึงพระกรรม ดังข้อความปรากฏในศิลาจารึกหลักที่ 1 ความว่า

ในปากประตูมีกระดิ่งอันหนึ่งแขวนไว้ ไพรฟ้าหน้าปก

กลางบ้านกลางเมืองมีถ้อยมีความอันเจ็บท้องข้องใจมันจะกล่าวถึงขุน

ถึงเจ้าบ่ไว้ พ่อขุนรามคำแหงเจ้าเมืองได้ยินเรียก เมื่อถามสวนความแก่

มันด้วยชื่อไพร่ในเมืองสุโขทัยนี้จึงชม (ศิลาจารึกสุโขทัยหลักที่ 1

จารึกพ่อขุนรามคำแหง, 2520, หน้า 11-12)

การเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญของรูปแบบการสื่อสารในสังคมไทย เกิดขึ้นในสมัย

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเริ่มบุกเบิกการพิมพ์หนังสือด้วยอักษรไทย โดยมุ่งหมายที่จะใช้สิ่งพิมพ์ในการสื่อสารเพื่อเผยแพร่วรรณคดีและประวัติศาสตร์ของชาติไทย และเป็นรากฐานให้การสื่อสารประเภทสิ่งพิมพ์เติบโตอย่างรวดเร็วในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงวางรากฐานการสื่อสารให้สังคมไทยโดยดำริให้จัดการไปรษณีย์ขึ้น ทรงขอให้โอนงานโทรเลขจากกรมพระกลาโหมมารวมอยู่ด้วยกัน จนในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพัฒนาการทางด้านไปรษณีย์และการโทรคมนาคม โดยการนำเอารถยนต์มาขนส่งไปรษณีย์ไปรษณีย์เป็นครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. 2458 และอีก 4 ปีต่อมาเริ่มมีการทดลองใช้เรือบินขนส่งไปรษณีย์ทางอากาศ ระหว่างคอนเมืองกับจันทบุรี ทำให้การติดต่อสื่อสารรวดเร็วขึ้นอีกเป็นอันมาก มีการเพิ่มสายโทรเลขให้มีความยาวเป็นระยะทางถึง 6,767 กิโลเมตร และใช้สายลวดถึง 10.168 กิโลเมตร (การสื่อสารแห่งประเทศไทย, 2533, หน้า 45)

ในหนังสือตำนานไปรษณีย์โทรเลขสยาม พ.ศ. 2428 ถึง พ.ศ. 2468 กล่าวถึงการนำโทรศัพท์มาใช้ในประเทศไทยเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2424 ตรงกับรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทางราชการกระทรวงกลาโหม ได้ทดลองนำเครื่องโทรศัพท์เข้ามาติดตั้งที่กรุงเทพฯ และจังหวัดสมุทรปราการแห่งละ 1 เครื่อง โดยมีวัตถุประสงค์ในเบื้องต้นเพื่อใช้ในการแจ้งข่าวเรือเข้า และออกที่ปากน้ำสมุทรปราการให้ทางกรุงเทพฯ ทราบ ต่อมาในปี พ.ศ. 2429 กรมไปรษณีย์โทรเลขได้รับโอนกิจการโทรศัพท์จากกระทรวงกลาโหมมาดำเนินการ และได้ขยายกิจการออกไป โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เช่าเครื่องโทรศัพท์ ภายในเขตกรุงเทพฯ และธนบุรี นับเป็นประวัติศาสตร์ครั้งแรกของไทยที่ประชาชนได้ใช้โทรศัพท์เป็นเครื่องมือในการสื่อสารติดต่อ ในปี พ.ศ. 2465 กิจการโทรศัพท์ได้เจริญก้าวหน้าและแพร่หลายขึ้น ผู้เช่าโทรศัพท์ได้ขยายจำนวนขึ้นถึง 1,422 เลขหมาย ในปี พ.ศ. 2471 กิจการโทรศัพท์ได้แพร่หลายไปทั่วกรุงเทพฯ และยังมี การวางสายเคเบิลใต้ดินเพิ่มเพื่อให้สามารถติดต่อกับต่างจังหวัดได้ คือ สมุทรปราการ นนทบุรี และนครปฐม นับเป็นจุดเริ่มต้นของการสื่อสารโดยการใช้โทรศัพท์ในสังคมไทย

เนื่องจากปัจจุบันเป็นยุคของข้อมูลข่าวสาร ระบบการสื่อสารได้เข้ามามีบทบาทและจำเป็นอย่างมากในชีวิตประจำวันของมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นอยู่ที่ใดมนุษย์สามารถส่งข้อมูลข่าวสารเชื่อมโยงกันได้ในช่วงเวลาอันรวดเร็ว ระบบการสื่อสารโทรคมนาคมจึงเป็นโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญในการสนับสนุนการพัฒนาสังคมหรือพัฒนาประเทศ การสื่อสารระบบโทรคมนาคมจึงมีความสำคัญต่อชีวิตและสังคมหลายประการ เช่น ความสำคัญต่อการรวมกลุ่มเป็นสังคม ความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน ความสำคัญต่ออุตสาหกรรมและธุรกิจ ความสำคัญต่อการปกครอง ตลอดจนความสำคัญต่อการเมืองระหว่างประเทศ ในปัจจุบัน มีการสร้างเครื่องมือสื่อสารที่ทันสมัย

มากขึ้นจนสามารถชนะอุปสรรคต่าง ๆ ที่กีดขวางการสื่อสารได้ อาทิ กล้องโทรทัศน์ ดาวเทียม การใช้คลื่นความถี่ต่าง ๆ ในการรับส่งวิทยุ และโทรศัพท์ เครื่องมือสื่อสารที่ทันสมัยเหล่านี้ ช่วยย่นเวลาและระยะทางในการสื่อสารได้ ทำให้คนสามารถติดต่อสื่อสารกันได้สะดวกขึ้น

ปัจจุบันเครื่องมือที่มนุษย์ใช้ในการติดต่อสื่อสารมีอยู่ด้วยกันหลายประเภท แต่ที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย เนื่องจากให้ความสะดวกและมีค่าใช้จ่ายที่ไม่สูงนักคือ “โทรศัพท์” ซึ่งในปัจจุบันมีอยู่ 2 ประเภทด้วยกัน คือ โทรศัพท์ติดตามตัวหรือที่นิยมเรียกกันว่า “โทรศัพท์มือถือ” และโทรศัพท์พื้นฐานหรือที่นิยมเรียกกันตามที่ตั้งของเครื่องโทรศัพท์นั้น เช่น “โทรศัพท์สาธารณะ” “โทรศัพท์บ้าน” หรือ “โทรศัพท์สำนักงาน” เป็นต้น

โทรศัพท์ติดตามตัวหรือที่นิยมเรียกกันว่า “โทรศัพท์มือถือ” เป็นอุปกรณ์การสื่อสารที่มีบทบาทและเป็นที่ยอมรับอย่างยิ่งในสังคมปัจจุบัน เนื่องจาก “โทรศัพท์มือถือ” เป็นอุปกรณ์สื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ลักษณะเดียวกับโทรศัพท์บ้านแต่ไม่ต้องมีสายโทรศัพท์จึงทำให้สามารถพกพาไปที่ต่าง ๆ ได้ ทำให้ผู้คนสามารถติดต่อสื่อสารกันได้สะดวกรวดเร็วมากขึ้น ในปัจจุบันปริมาณการใช้โทรศัพท์ติดตามตัวหรือ “โทรศัพท์มือถือ” เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งปริมาณผู้ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ทั่วโลกมีมากกว่า 1 พันล้านราย ในประเทศไทยอัตราการใช้โทรศัพท์มือถือเพิ่มขึ้นสูงประมาณ 23.9 ล้านราย (สำนักข่าวพาณิชย, 2547, หน้า 20)

นอกจากนี้สิ่งที่ทำให้ “โทรศัพท์มือถือ” ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในสังคมไทย ยังมีผลมาจาก “วัตถุดิบ” และ “ค่านิยม” ที่มีต่อการใช้โทรศัพท์ติดตามตัวที่เปลี่ยนแปลงไป โทรศัพท์มือถือกลายเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันและมีใช้กันอย่างแพร่หลาย ไม่ว่าจะเป็นเพศอายุ การศึกษา สถานภาพทางสังคมใด ๆ ก็สามารถมีโทรศัพท์ติดตามตัวไว้ในครอบครองได้ ปัจจุบัน โทรศัพท์ติดตามตัวหรือ “โทรศัพท์มือถือ” จึงไม่เป็นเพียงแค่เครื่องมือที่ใช้อำนวยความสะดวกในการสื่อสารเท่านั้น แต่ยังเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการยืนยันสถานภาพทางสังคม และอำนวยความสะดวกอื่น ๆ อีกด้วย เนื่องจาก “โทรศัพท์มือถือ” ในปัจจุบันได้รับการออกแบบและพัฒนาให้มีความประสิทธิภาพอื่น ๆ นอกจากการนำพาข้อมูลข่าวสารไปยังจุดมุ่งหมายด้วยคลื่นเสียง เช่น สนับสนุนการสื่อสารด้วยข้อความหรือที่เรียกว่า เอสเอ็มเอส (SMS) ใช้เชื่อมต่อกับเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet) ใช้เป็นเครื่องมือในการส่งจ่ายเงิน โอนเงิน แทนการไปธนาคาร ใช้สื่อสารด้วยระบบมัลติมีเดีย (Multimedia) เช่น เอ็มเอ็มเอส (MMS) ใช้เป็นนาฬิกา นาฬิกาปลุก นาฬิกาจับเวลา ใช้แทนปฏิทิน ใช้จัดตารางนัดหมายแทนสมุดบันทึกใช้เป็นดิคชันนารี ใช้เพื่อการบันเทิงต่าง ๆ เช่น ร้องรับแอปพลิเคชันของจาวา เช่น เกมต่าง ๆ ใช้ชมรายการโทรทัศน์จากสถานีต่าง ๆ ใช้แทนกล้องถ่ายรูป และเครื่องบันทึกเสียงได้อีกด้วย

ข้อมูลจากสื่อออนไลน์ กล่าวว่า “ตลาดกลุ่มวัยรุ่น เป็นตลาดที่มีศักยภาพ และสามารถ

สร้างเม็ดเงินได้อย่างมหาศาล อีกทั้งยังเป็นกลุ่มคนส่วนใหญ่ ที่จะกำหนดทิศทางของตลาดในอนาคต รวมถึงมีกำลังซื้อที่สูง โดยเฉพาะวัยรุ่นในสังคมเมือง จึงทำให้นักศึกษา เป็นกลุ่มผู้บริโภคที่สำคัญ และน่าสนใจสำหรับนักการตลาด” (ตีพิมพ์ข้อความการมือถือ ครั้งแรกของโลก ส่ง ZAD กวาดตลาดกลุ่มวัยรุ่น นักศึกษา นาทีละ 75 สตางค์ ตลอด 24 ชม., 2548) ดังจะเห็นได้ชัดจากการทำการตลาดในปัจจุบันที่มีสินค้าจำนวนมากผลิตขึ้นเพื่อวัยรุ่น โดยเฉพาะ อีกทั้งวัยรุ่นยังในช่วงวัยที่มีลักษณะเฉพาะของรูปแบบการดำเนินชีวิต (Life Style) ทั้งทางด้านการกิจกรรม ความสนใจ ความคิดเห็น และบุคลิกภาพที่แตกต่างไปจากคนวัยอื่น ๆ รูปแบบการดำเนินชีวิต คือ โครงสร้างโดยรวมของการใช้ชีวิต การใช้เวลา และการใช้จ่ายเงินของบุคคล รูปแบบการดำเนินชีวิตสามารถสะท้อนออกมาในรูปของกิจกรรม (Activities) ความสนใจ (Interest) และความคิดเห็น (Opinions) ของบุคคล รูปแบบการดำเนินชีวิตจะเป็นเสมือนแนวทางสำหรับกิจกรรมต่าง ๆ การตีความ ความคิดเห็น และสะท้อนค่านิยมของบุคคลผ่านมาทางกิจกรรมหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรอบ ๆ ตัวบุคคล (อัญชน สันติไชยกุล, 2547, หน้า 1)

นักศึกษาเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญยิ่งซึ่งอยู่ในช่วงอายุของการเป็นวัยรุ่น เป็นช่วงชีวิตที่มีการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาเป็นอย่างสูง ความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์ที่นักศึกษาได้รับจะอยู่ในช่วงของการเป็นวัยรุ่นนี้ จะเป็นพื้นฐานที่สำคัญมากของชีวิตในวัยผู้ใหญ่ ซึ่งมีหน้าที่ต้องสืบทอดศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนปกป้องรักษาเอกราชและความเป็นชาติไว้ให้พัฒนาสืบต่อไป พัฒนาการด้านต่าง ๆ ของนักศึกษานี้ มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อกันและกัน เช่นเดียวกันกับวัยอื่น ๆ อย่างไรก็ตามในช่วงวัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงบางอย่างรวดเร็ว ไม่แน่นอน เข้าใจค่อนข้างยากและละเอียดซับซ้อน ทำให้พฤติกรรมต่าง ๆ ในช่วงวัยรุ่นของนักศึกษาเป็นช่วงที่น่าสนใจมากช่วงหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พฤติกรรมการใช้โทรศัพท์มือถือของนักศึกษาซึ่งในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาได้มีการเปลี่ยนแปลงท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์อย่างสำคัญและน่าสนใจ

ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นความสำคัญในการที่จะศึกษาถึง พฤติกรรมการใช้โทรศัพท์มือถือที่ส่งผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อทำความเข้าใจในเรื่องความเกี่ยวข้องของการใช้โทรศัพท์มือถือที่ส่งผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักศึกษา

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้โทรศัพท์มือถือของนักศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี

2. เพื่อศึกษาการใช้โทรศัพท์มือถือกับรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักศึกษา
3. เพื่ออธิบายความเกี่ยวข้องของการใช้โทรศัพท์มือถือกับรูปแบบการดำเนินชีวิต

ขอบเขตของการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในช่วงปีการศึกษา พ.ศ. 2554 มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี จำนวน 32,705 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในช่วงปีการศึกษา พ.ศ. 2554 มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี จำนวน 410 คน ในเขตมหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี รู้ได้จากตารางขนาดของกลุ่มตัวอย่างสำหรับศึกษาสัดส่วนของประชากรที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 เมื่อยอมให้ความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่าสัดส่วนเกิดขึ้นได้ในระดับ $\pm$ ร้อยละ 5

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ

1.1 การใช้โทรศัพท์มือถือ

2. ตัวแปรตาม

2.1 รูปแบบการดำเนินชีวิต ซึ่งสามารถแบ่งเป็น 6 ประเภทได้ต่อไปนี้

2.1.1 รูปแบบการดำเนินชีวิตที่มุ่งเน้นด้านวัฒนธรรม (Cultural Orientation)

2.1.2 รูปแบบการดำเนินชีวิตที่มุ่งเน้นด้านสังคม (Social Orientation)

2.1.3 รูปแบบการดำเนินชีวิตที่มุ่งเน้นด้านบันเทิง (Entertainments Orientation)

2.1.4 รูปแบบการดำเนินชีวิตที่มุ่งเน้นด้านบ้าน และครอบครัว (Home and Family)

2.1.5 รูปแบบการดำเนินชีวิตที่มุ่งเน้นด้านกีฬา กิจกรรมกลางแจ้ง และสุขภาพ (Sport and Outdoor Orientation)

2.1.6 รูปแบบการดำเนินชีวิตที่มุ่งเน้นด้านการเรียนการศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. การวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงพฤติกรรมการใช้โทรศัพท์มือถือของนักศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัด ชลบุรี
2. การวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงการใช้โทรศัพท์มือถือที่ส่งผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักศึกษา

3. การวิจัยครั้งนี้อธิบายปฏิสัมพันธ์ของการใช้โทรศัพท์มือถือกับรูปแบบการดำเนินชีวิต
4. ผลของการวิจัยในครั้งนี้สามารถนำไปเป็นประโยชน์และข้อมูลทางวิชาการ

นิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย

พฤติกรรมการใช้โทรศัพท์มือถือ หมายถึง การกระทำที่แสดงออกด้วย ความถี่ของการใช้โทรศัพท์มือถือระยะเวลาที่ใช้โทรศัพท์มือถือ ระยะเวลาที่ใช้โทรศัพท์มือถือ และรูปแบบในการใช้โทรศัพท์มือถือ ได้แก่การสื่อสาร ส่ง SMS อินเทอร์เน็ต ฟังวิทยุ ฟังเพลง ถ่ายรูป/วิดีโอ ดูโทรทัศน์ เล่นเกมส์ ปฏิทินนัดหมาย คู่มือ จีพีเอส (GPS)/แผนที่นำทาง ใช้เป็นนาฬิกาเวลา ใช้เป็นนาฬิกาปลุก ใช้เป็นโมเด็มต่อเครื่องคอมพิวเตอร์ (Computer) หรือเครื่องโน้ตบุ๊ก (Notebook)

นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่1-4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในช่วงปีการศึกษา พ.ศ.2554 มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี

ระยะเวลาที่ใช้โทรศัพท์มือถือ หมายถึง เวลาในการใช้โทรศัพท์มือถือแต่ละครั้งนานเท่าใด ได้แก่ น้อยกว่า 1 นาที 1-10 นาที 11-20 นาที 21-30 นาที และมากกว่า 30 นาที

ช่วงเวลาที่ใช้โทรศัพท์มือถือ หมายถึง ช่วงเวลาของการใช้โทรศัพท์มือถือในแต่ละวัน ได้แก่ 05.00-09.00 น. 09.01-12.00 น. 12.01-13.00 น. 13.01-16.00 น. 16.01-20.00 น. และ 20.01-24.00 น.

การดำเนินชีวิต (Life Style) หมายถึง รูปแบบของกิจกรรมต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิต โดยแบ่งออกเป็น 6 ด้าน

1. รูปแบบการดำเนินชีวิตที่มุ่งเน้นด้านวัฒนธรรม คือ รูปแบบการดำเนินชีวิตที่แสดงให้เห็นถึงการรักษาวรรณธรรมไทยที่อยู่รอบข้าง เช่น การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมให้คงไว้ หรือการถ่ายทอดวัฒนธรรมของไทย การสร้างเครือข่ายร่วมมือกันรักษาวรรณธรรมไทย การเข้าร่วมงานเทศกาลต่าง ๆ

2. รูปแบบการดำเนินชีวิตที่มุ่งเน้นด้านสังคม หมายถึง รูปแบบการดำเนินชีวิตที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์กับบุคคลหรือกลุ่มบุคคลอื่น ๆ ที่อยู่รอบข้าง ในรูปแบบของการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน หรือการมีความรู้สึกความผูกพันที่มีต่อกัน การสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ การสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลทั่วไปตลอดจนทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน

3. รูปแบบการดำเนินชีวิตที่มุ่งเน้นด้านบันเทิง หมายถึง รูปแบบการดำเนินชีวิตที่แสดงให้เห็นถึงความพึงพอใจส่วนตัว ในรูปแบบของการสร้างความบันเทิงในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การฟังเพลง การดูหนัง การติดตามข่าวบันเทิงที่ชื่นชอบ การท่องเที่ยวในวันหยุด

4. รูปแบบการดำเนินชีวิตที่มุ่งเน้นด้านบ้าน และครอบครัว หมายถึง รูปแบบการดำเนิน

ชีวิตที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์กับครอบครัว ในรูปแบบของการมีความรู้สึก และความต้องการระหว่างกัน เช่น ความคิดถึง ความห่วงใย และความช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจ

5. รูปแบบการดำเนินชีวิตที่มุ่งเน้นด้านกีฬา และสุขภาพ หมายถึง รูปแบบการดำเนินชีวิตที่แสดงให้เห็นถึง การออกกำลังกาย และการเล่นกีฬาที่ชอบ เช่น การชมการแข่งขันกีฬา การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ การติดตามข่าวสารในการกีฬา

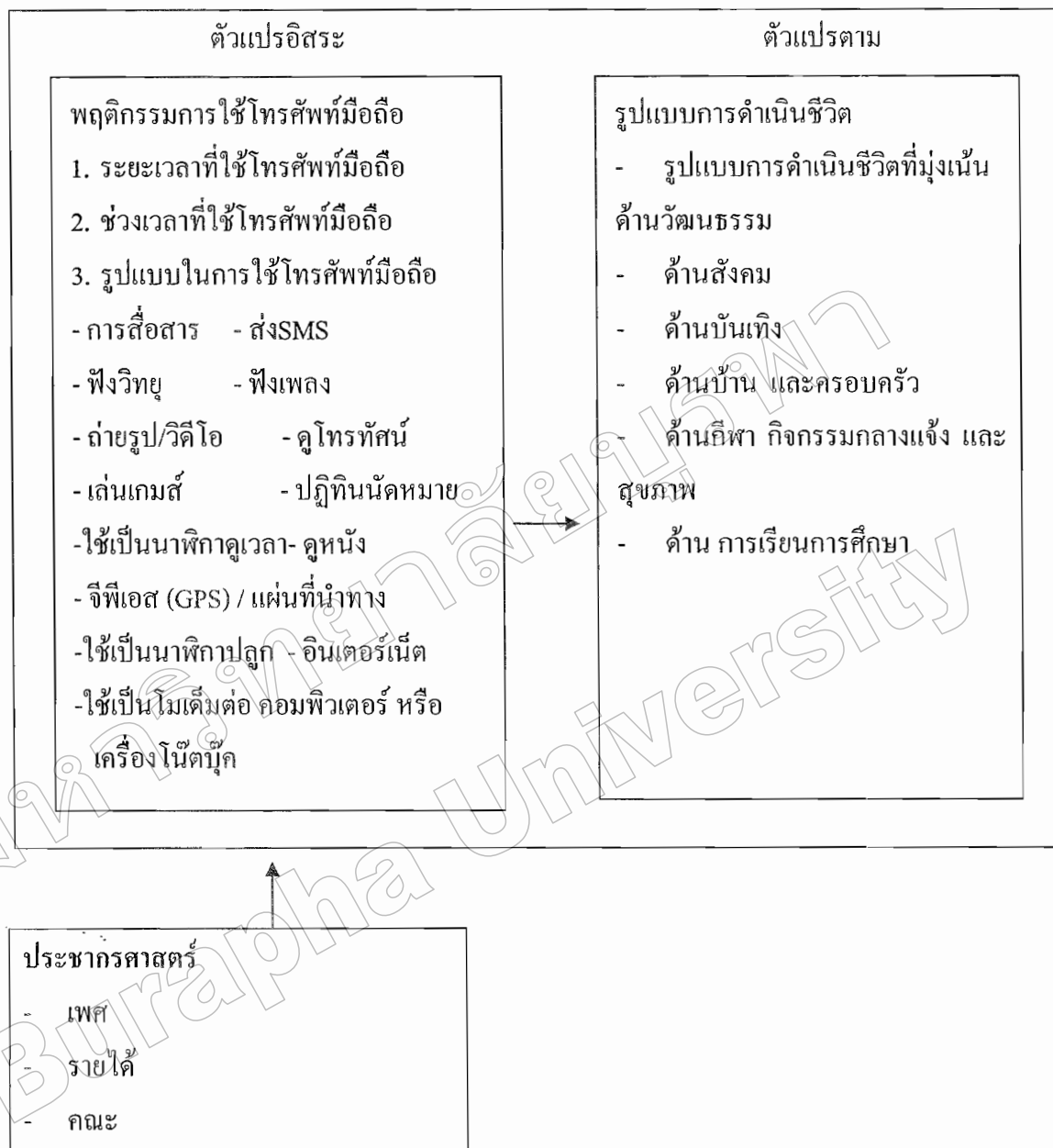
6. รูปแบบการดำเนินชีวิตที่มุ่งเน้นด้านการศึกษา หมายถึง รูปแบบการดำเนินชีวิตที่แสดงให้เห็นถึง การพัฒนาตนเอง และการศึกษา ในรูปแบบของการค้นหาความรู้ หรือการรับความรู้ เช่น กิจกรรมเกี่ยวกับการเรียนการสอน การติดตามรายวิชาที่เรียน และการสอบถามข้อมูลทางการศึกษา

7. รายได้ หมายถึง รายได้ต่อเดือนจากผู้ปกครอง ซึ่งแบ่งเป็นระดับ ได้แก่ ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน 5,000 - 10,000 บาทต่อเดือน และมากกว่า 10,000 บาทต่อเดือนขึ้นไป

8. คณะ หมายถึง คณะต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี ได้แก่ คณะศึกษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะการจัดการและการท่องเที่ยว คณะศิลปกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา คณะพยาบาลศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ คณะโสตทัศนศึกษา คณะสาธารณสุขศาสตร์ คณะการแพทย์-แผนไทย อภัยภูเบศร คณะแพทยศาสตร์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการใช้โทรศัพท์มือถือที่ส่งผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตของ นักศึกษามหาวิทยาลัยบูรพามีกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้คือ

ภาพที่ 1-1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักศึกษาที่มีพฤติกรรมการใช้โทรศัพท์มือถือแตกต่างกันมีรูปแบบการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน
 - 1.1 ระยะเวลาที่ใช้โทรศัพท์มือถือแตกต่างกันมีรูปแบบการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน
 - 1.2 ช่วงเวลาที่ใช้โทรศัพท์มือถือแตกต่างกันมีรูปแบบการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน
 - 1.3 รูปแบบในการใช้โทรศัพท์มือถือแตกต่างกันมีรูปแบบการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน